

הרדאר.

סיפורו של שמעון מוניטה

"אורי, כאן הסמג"ד. על הפלוגה לחזור מיד לקריית ענבים. גבעת הרדאר נכבשה מחדש על ידי הלגיון, וצפויה סכנה לעמידת קריית ענבים ומעלה החמישה בהתקפה העלולה להתחיל בכל רגע. רות עד כאן עבור".

"כאן אורי. רות הישר עבור." עוד באותו יום (23 במאי 1948)

חזרנו לקריית ענבים (מהר ציון בירושלים). סייענו לשני הקיבוצים בהדיפת התקפות ערב"י הכפרים שבסביבה, שהסתייעו בלגיון הערבי."

בדברים אלה מסיים אורי בן ארי את ספרו "אחרי!" ספריית מעריב 1994.

מכאן מתחיל סיפורי.

גבעת הרדאר - האנדרטה

אורי בנר היה מפקד פלוגה א' בגדוד "הפורצים" בחטיבת "הראל" בקרב על ירושלים במלחמת תש"ח. מלחמה ראשונה של העם היהודי מאז מרד בר כוכבא, ומאז חורבן ירושלים עד דק, ח"י מאות שנים לפני כן. אורי בנר, כנראה מטבעו, היה בראש, גם בראשו וגם בגופו. היה מפקד צבאי מפקד ומוליך, מוליך ונלחם, נלחם עד להכרעה, נלחם ומנצח. אורי בנר בתש"ח היה כלו משלנו אבל עדיין לא כל כולו. המרוח בין הכל לבין הכל היה כנראה המורשת של תעצומות נפש אדירות שהיהודים בשנות גלותם טיפחו והשרישו, שאנחנו בארצנו הקטנטונת מנסים בעקשנות, גלותית גם היא, להשילן מעלינו. אורי בנר היה לי מאז אני בן ח"י שנים דמות ללכת בעקבותיה.

יצאנו בלילה בהיר, אור ליום רביעי, בטור ארוך מבית פפרמן. המועד נקבע מתוך הנחה מוטעית שלמחרתו תיכנס הפסקת האש הראשונה לתוקפה. היעד, הרדאר, מתחם שנתפס בשנית, הפעם תוך קרב, על ידי הלגיון הערבי. בפעם הראשונה הוא נמסר להם על ידי הצבא הבריטי המתפנה. הרדאר ממוקם על פסגת שלוחת הר קרובה מדי לכביש ירושלים תל אביב. ידענו, אנחנו החיילים בטור, כי היעד מבוצר היטב, וכי מקלעיו מטווחים להגנה. צעדנו בלילה בהיר. הוד הרי נחלת שבט בנימין, פראיים בחשיפותם, בסלעיהם ובטרשיהם, היה תפאורה מרתקת לטור הלוחמים המתפתל במדרונות, שקט ודרוך. מין גלולת הרגעה לקראת המוכר מאד והבלתי נודע לחלוטין. הגענו. התפרסנו כורעים מאחורי טרסה ארוכה, כמטחוי יידי רימון יד אל תוך מתחם האויב המבוצר והחמוש עד צואר, מול אחד מעמדות מקלעיו. ממתינים. נדמה לי כי אנו מוכנים להסתער. ממתנים. יש דברים כמובן שאיני יודע עליהם לא על מה ולא למה. ממשיכים להמתין. לפתע קליע פוספור (נותב) חולף מעלינו אל תוך המתחם. אחריו פאק. מהירות הקליע גדולה ממהירות הקול, ראינו אותו לפני ששמענו אותו. פאק פאק פאק. ועוד כדור נותב ופאק. הקליעים הם משלנו, מכיוון בית פפרמן, מטרתם חיילי הלגיון. אני הערכתי כי חיילי הלגיון עדיין בשנתם, טרם הרגישו בנו. זחלתי למפקד המחלקה מאיריקה, איש הפל"ם, מושא להערצתי כירושלמי, שסימני דרגותיו שטרם היו, היו נעלי התעמלות ששולי סוליייתם קלועים בחבלים, בתוכן נע מקרב אחד אל קרב אחר. "רתק", ענה לשאלתי. לא הבנתי מה זה רתק, אבל הבנתי שזה אפילו לא מדגדג, אבל מספיק כדי להקפיץ את הלגיון לעמדותיו, ולהנחית מכת אש ממקלעיו המטווחים מראש. התחיל הקרב. העמדה מולי שותקה על ידי לוחם פלמ"ח שהתרומם מלוא קומתו, שלף ניצרה והטיל רימון. נהרג כשהוא עדיין עומד. ירח היה גיבור אמיתי. ניסיתי לזחול לעמדה שחוסלה שהיתה ודאי עמדה יעילה גם למקלע הברן שלי. לא נשארתי שם זמן רב בגלל אש כוחותינו מאחורי.

קורה ובמהלך קרב נופלת לפתע דומיה מוחלטת ללא התראה. מעין דממת אלוהים. ולאחריה כעבור דקה או דקותיים וללא סימן מקדים אש תופת מכל הכיוונים. חרדת אלוהים. ובפסק זמן כזה, ואני בתוך עמדת האויב שחוסלה, אני שומע מתוך המתחם צעקה, צרחה, תחינה, hilfe! hilfe! hilfe!, עזרה, הצילו בגרמנית. המקלע בידי מוסט לעבר הקול וההדק נסחט עד תום. הזדמנותי האחרונה להרוג גרמני. הירי גם היה אות להמשך הקרב. הקרב נמשך ונסתיים. נסתיים לא טוב, וניתנה פקודת נסיגה. נשארתי אחרון כדי לאפשר למקלע לחפות על הנסוגים, כורע על ברכי מאחורי הטרסה. כעבור זמן החלטתי שהגיע תורי להיחלץ. אספתי את המקלע למותן. התרוממתי, ולא עמדתי. נפלתי. מיששתי את רגלי. הן היו במקומן אך לא הרגשתי אותן. זכרתי כי בחלקיק הזמן שעמדתי, עמדתי במלוא גובהי. נרגעתי, אף על פי שלא הבנתי איך אסתלק ועוד עם מטען כבד ומגושם של המקלע. ידעתי שלא יוכל להיוצר מצב שבו אסתלק והמקלע יישאר. הישועה, החלקית אמנם, הגיעה בצורתו של לוחם שחזר בפקודה לאסוף סימנים מעידים על הכוח התוקף. לאסוף אותי לא היה בכוחו, גם לא היה כלול בפקודה. אבל הוא הסכים לקחת ממני את המקלע תמורת תת מקלע סטן להגנתי העצמית. הלוחם הסתלק. ואני בעקבותיו, מתגלגל במורד ההר כאשר הסטן הדוק בחגורתו לחזה. מתגלגל, מתהפך, זוחל על הגחון. כעבור שעות אני מצליח לזחול על ארבע וראשי מתחכך באדמה. עצרתי מידי פעם לנוח ולקבוע את כיוון תנועתי, ומידי פעם היה נדמה לי מאד במעורפל, שאני רואה דמויות נעות ממני והלאה. היו אלה, בהרהור נוסף, לגיונרים שיצאו ממתחם הראדר כדי לזנב ולחסל את הנחשלים. המשכתי בזחילה. נעצרתי ואני במעלה ההר. הרמתי את ראשי, ולפני, מטר ממני מעלי, ניצב לגיונר. תת המקלע שלו, הטומי גאן, מוצלב צמוד אל חזהו כדרכם של הלגיונרים חובשי הקסדות שבמרכזן בולט ראש חץ נוצץ. הוא נדהם כמוני. כדי לירות בי היה עליו למשוך בחוזקה את נשקו מאד כלפי מטה. בימיני על הקרקע היה הסטן, אשר עליו אמרנו כי "כאשר אלוהים מסכים המטאטא והסטן יורים". הרמתי את הסטן, דרכתי, כיוונתי, יריתי צרור והתמוטטתי. עבר זמן. אולי התאוששתי. אני רוצה להתרומם ואינני יכול. נדמה לי שאני הרוג. מת. הצטערתי, חשבתי על הורי, הרהרתי על מה שאני ודאי מפסיד מן החיים במותי. וגם חשבתי שאם אני מת ובכל זאת מסוגל לחשוב סימן שהמות לא נורא בכלל. ואז עלה בדעתי שאני בכלל לא מת, אני חי (מאז פעמים אין ספור אני מספר סיפור זה גם תחת הכותרת עלילות וקרבות וגם תחת הכותרת הרהורים, לעתים מאזין משכיל מגיב בגיחוך, בחריקה. במשך השנים חלחל בי הרהור בשולי הסיפור, משהו שידעתי ולא קישרתי. כעת עם העלאת הסיפור בכתב ידעתי בביטחון Cogito ergo sum, או בעברית: "אני חושב, משמע אני קיים". היתרון שלי על רנה דקארט הוא שאני עדיין יכול לצטט אותו). אספתי את כל כוחותי והתרוממתי. המשא שהכביד עלי כל כך נפל ממני. היה זה הלגיונר שבטנו רוטשה. הגעתי לבית פפרמן אמנם זקוף אך מקופל, צולע ומדדה, וסחוט עד כלות. רוחל"ה, שזיהתה אותי ראשונה רצה לקראתי והשקתה אותי בשרי ברנדי מתוך בקבוק שטוח שבו רוממה את רוחם של הרבה חיילים פצועים. היא גם הסירה את המעיים השפוכים של הלגיונר שהיו תלויים על צארי וכתפי.

אפריל 2003

הערה של יוסקה רום :

שמעון מוניטה הגיע אלי דרך מאירק'ה אברהם, שהיה מפקדו בגדוד הרביעי, גדוד הפורצים. שמעון אמנם אינו איש הפלי"ם, אך מפקדיו וחבריו שאתם לחם בגבעת הרדאר היו, ואחדים גם נפלו. הנפלים מונצחים בגל "זכור" אך נזכיר כאן שוב את שמותיהם :

ישראל בדולח, יעקב מדוצקי, הלל פרידמן, יצחק פרנקו, ושלום פינקלשטיין הי"ד

ליד בית פפרמן